

Obrazac za prijavu incidenata sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije

Neplanirane eksplozije u skladištima municije su značajno bezbednosno pitanje državnih organa, kao i najveći bezbednosni izazov u međunarodnoj zajednici. „Small Arms Survey“ je dokumentovao preko 500 takvih incidenata tokom 35 godina od 1979. do 2013. Analiza ovih podataka data je u Priručniku o neplaniranim eksplozijama u skladištima municije: višak naoružanja kao odgovornost, a ne imovina (*Unplanned Explosions at Munitions Sites: Excess Stockpiles as Liabilities rather than Assets*) – koji sadrži niz korisnih tabela, brojki, mapa i dodataka.¹ Eksplozije ove vrste su se dogodile u preko 100 zemalja (pogledajte Mapu 1). Posledice eksplozija su hiljade smrtnih slučajeva, desetine hiljada povređenih, stotine hiljada razmeštenih ljudi, desetine miliona dolara potrošenih na raščišćavanje i verovatno stotine miliona dolara potrošenih na zamensko naoružanje. Ta sredstva su mogla da budu uložena na produktivniji način. U nekim slučajevima, posledice eksplozija su čak bila hapšenja i uklanjanje vladinih ministara, civilnih zvaničnika i vojnih lica.

Pitanje neplaniranih eksplozija u skladištima municije se bavi mnogo većim problemom nego što je šteta nastala jednom eksplozijom. Incidenti ukazuju na problematičan način razmišljanja mnogih političara u vezi sa odgovarajućim nivoima naoružanja i opasnim količinama viška. Do ovih incidenata dolazi velikim delom zbog toga što previše država posmatra svoje rezerve naoružanja kao imovinu, a ne kao odgovornost, bez obzira na starost materijala ili uslove skladištenja.

Identifikovanje i uništavanje viška naoružanja treba da bude sastavni deo procesa upravljanja životnim ciklusom municije. Kada se tokom skladištenja municije ne vodi računa o količini,

kvalitetu ili bezbednosti, nastaju greške. U takvim uslovima dolazi do potencijalno sumnjivih transfera i nenamernih ili neovlašćenih diverzija.

Priručnik ima ti primarna cilja. Pre svega, ima za cilj da podrži primere najbolje prakse pružajući objašnjenje obima izazova sa kojim se političari suočavaju, kao i da ohrabri države da efikasno upravljaju rezervama naoružanja. Zatim, treba da posluži kao referentna alatka. Na primer, detaljni profili analiziraju 37 učesnika koji su sprovodili aktivnosti u vezi sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije (pogledajte sliku 2). Najzad, knjiga služi i za obuku.

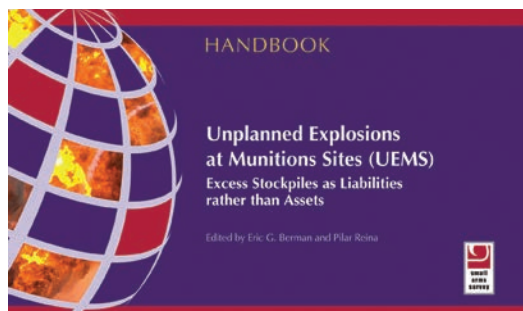
Obrazac za prijavu incidenata

Obrazac za prijavu incidenata sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije (*UEMS Incident Reporting Template*, pogledajte sliku 1) služi za podsticanje preciznog evidentiranja i deljenja sistematizovanih podataka.

Bolje i detaljnije informacije o svim incidentima sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije potrebne su da bi se unapredile mere prevencije. Analiza podataka o incidentima u svetu potencijalno je značajna iz dva razloga. Prvi razlog je što bolja informisanost javnosti o učestalosti ovih događaja može da ublaži njihovu lošu reputaciju i samim tim podstakne vlasti da više rade na fizičkoj bezbednosti i upravljanju rezervama naoružanja. Drugi razlog je što analiza podataka o incidentima u svetu može da ukaže na trendove i modele neplaniranih eksplozija u skladištima municije, što može da omogući bolje identifikovanje uslova koji do njih dovode.

Tokom proteklih 35 godina, mediji koji su izveštavali o neplaniranim eksplozijama u skladištima municije nisu dotakli nekoliko ključnih pitanja, već su davali uglavnom istraživačke izveštaje koji su retko prikazivani javnosti. Medijski izveštaji, kao glavni izvor informacija, mogu da daju blagovremene detalje o ovakvim događajima. Uobičajeno je da se mediji fokusiraju na žrtve i oštećenu imovinu ili infrastrukturu i da daju neka inicijalna opažanja i razmatranja uzroka događaja.

Države obično ne dopuštaju objavljivanje istraživačkih izveštaja. Kao opravdanje za korigovanje informacija, mogu na primer da postavе pitanje da li je bezbedno objavljivati

Slika 1. Obrazac za prijavu incidenata sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije

1. Kada? (Kada se dogodio incident sa neplaniranim eksplozijom u skladištu municije?)	
Datum (gggg/mm/dd)	/ /
Sat (ss.mm) [koristi se 24-časovni sat]	:
Vremenski uslovi (npr. temperatura °C, svetlost, vetar, kiša, munja)	
2. Gde? (Gde se dogodio incident sa neplaniranim eksplozijom u skladištu municije?)	
Država:	
Grad ili mesto:	
Naziv lokacije:	

3. Ko? (Ko je vlasnik ili upravnik lokacije?)

3.1 Ko je vlasnik ili upravnik lokacije?	
Vlasnik	☐ državni ☐ privatni
Detalji (npr. tip)	☐ upravnik (ako je drugačiji)
	☐ privatna kompanija ☐ naoružana grupa
	☐ Policija ☐ vojska ☐ strano lice (mirotvorni organ) ☐ drugo (npr. državne kompanije), navesti:
3.2. U kakvoj vrsti objekta je skladištena municija?	
3.2.1. Status skladišta?	☐ trajan ☐ privremen
3.2.2. Kakve aktivnosti su se odigrale u skladištu?	☐ skladištenje ☐ obrada ☐ utovar/istovar
3.2.3. Kakva je konstrukcija skladišnog objekta?	☐ namenski objekat ☐ beznamenski objekat ☐ skladište ☐ nepoznata

3.3. Koja municija je skladištena u objektu?

Komentar (npr. poreklo, vrsta i stanje municije)	Tip materijala ili municije	Količina/mere (ukupna procena, unos bilo kakvih postojećih podataka)
	☐ vazduhoplovna ☐ kasetna ☐ mine ☐ SALW*	☐ oklopna i artiljerijska ☐ eksplozivi i pirotehnika ☐ pomorska ☐ nepoznata
		☐ količina (u brojevima) ☐ težina (u tonama) ☐ vrednost (navedite valutu)

4. Zašto? (Zašto je došlo do incidenta sa neplaniranim eksplozijom u skladištu municije?)

(npr. propadanje municije, loši uslovi skladištenja ili loša infrastruktura, loše rukovanje materijalom, eksterni vremenski uslovi (kao što su poplava ili požar), slabo obezbeđenje i loši radni uslovi)

* malokalibarsko i lako naoružanje

5. Šta? (Šta se dogodilo nakon eksplozije?)

5.1 Kolika je pogodena površina? Radius eksplozije (km) <input type="text"/> (udaljenost širenja pritiska od eksplozije)		5.2. Koga je pogodila eksplozija? Broj žrtava (ukupan) ☐ da ☐ ne ☐ nepoznato Ukoliko postoje, broj pogođenih objekata broj stradalih civila		5.3. Koja infrastruktura je oštećena ili uništena u eksploziji? Tip oštećene infrastrukture (navesti sve) ☐ škole ☐ kuće ☐ zdravstvene ustanove ☐ saobraćajnice ☐ drugo, navesti:	
Radius fragmentacije (km) <input type="text"/> (razdaljina pogođena municijom, eksplozivima, naoružanjem i ostacima naoružanja, koji predstavljaju dalju opasnost)		Povrede (ukupan) ☐ da ☐ ne ☐ nepoznato Ukoliko postoje, broj povređenih radnika u objektu broj povređenih civila		Ukupni troškovi štete (navesti valutu) <input type="text"/>	
Komentar <input type="text"/>					

5.4. Koje su druge posledice neplaniranih eksplozija u skladštima municije?

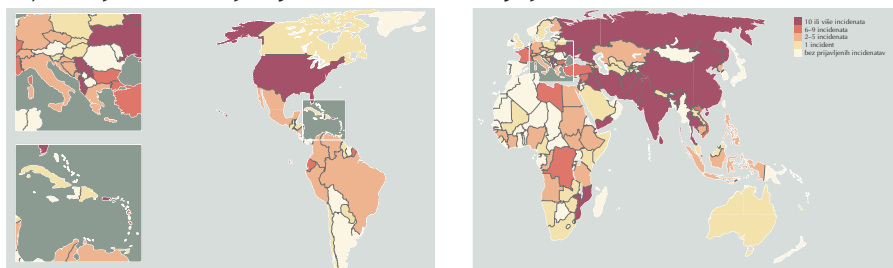
Reakcija državnih organa ☐ ispitivanje bezbednosti ☐ pravni postupak	Nadoknada ☐ da ☐ ne ☐ n/a* Ukoliko je potvrđen odgovor, koliko institucija je dobilo nadoknadu? <input type="text"/>	Ukupni troškovi nadoknade (navesti valutu) <input type="text"/>
Političke posledice (npr. prozivanje, ukidanje položaja, osuđivanje ili odlazak u zatvor visokih državnika) Druge posledice (npr. po životnu sredinu, ekonomske, društvene ili zdravstvene) <input type="text"/>		

6. Kako? (Kako su reagovale država i međunarodna zajednica?)

Da li je primenjen plan za hitne slučajeve? ☐ da ☐ ne ☐ n/a*	Prethodno izvršeno EOD** na lokaciji? ☐ da ☐ ne ☐ nepoznato	Premeštaj razmeštenih ljudi Ukoliko je potvrđen odgovor, koliko ljudi? ☐ da ☐ ne ☐ n/a
Evakuisani ljudi ☐ da ☐ ne ☐ n/a Ukoliko je potvrđen odgovor, koliko ljudi? ☐ privremeni ili ☐ trajan?	Uklanjanje UXO*** ☐ da ☐ ne ☐ n/a Detalji (npr. količina ili težina u tonama) <input type="text"/>	Uklanjanje UXO*** ☐ da ☐ ne ☐ n/a
Komentar (npr. imena učesnika koji su pomagali, uključujući lokalne, domaće i međunarodne) <input type="text"/>		
Izveštač, kontakt podaci		
Ime <input type="text"/>		
Institucija <input type="text"/>		
Adresa <input type="text"/>		
Telefon <input type="text"/>		
E-pošta <input type="text"/>		

*nije dostupno **Uklanjanje eksplozivnih naprava ***Neeksplozirane naprave

Mapa 1. Neplanirane eksplozije u skladištima municije po državama, 1979-2013

strateške informacije u vezi sa municijom ili pravne prepreke odnosno prepreke u smislu odgovornosti na koje nailaze pojedinci ili institucije.

Obrazac za prijavu incidenata je napravljen da bi se standardizovale i sakupile informacije o takvim događajima. Standardizovani format obrasca bi trebalo da olakša državama rešavanje nekih pitanja i da dodatno informiše reportere o incidentima sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije.

Obrazac omogućava osobama koje nisu stručne da prave detaljnije izveštaje. Osim toga, standardizovani obrazac omogućava vlastima da podnesu sveobuhvatne izveštaje o incidentu, pri čemu ne objavljuju u celosti istraživačke izveštaje povezane sa incidentom.

Opažanja

Posledice neplaniranih eksplozija su brojne i često dugotrajne. Mediji se često fokusiraju na neposredne posledice incidenta, odnosno na žrtve eksplozije. Ovo fokusiranje na žrtve je razumljivo i značajan je

pokazatelj cene neplaniranih eksplozija u skladištima municije, kao i toga zašto je važno raditi na njihovom sprečavanju. Međutim, samo ako se pozabavimo njihovim socio-ekonomskim i političko-vojnim posledicama, možemo da razumemo pravu cenu neplaniranih eksplozija u skladištima municije i zašto bi rešavanje ovog pitanja trebalo da bude prioritet na državnom, regionalnom i međunarodnom nivou. Obrazac za prijavu incidenata sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije je kreiran radi bolje evidencije podataka.

Napomene

- 1 Napomena za istraživanje 6, „Neplanirane eksplozije u skladištima municije“, dostupna na raznim jezicima, sadrži rezime.

Izvori

Ova Napomena za istraživanje se zasniva na izdanju serije priručnika projekta „Small Arms Survey“ *Neplanirane eksplozije u skladištima municije: višak naoružanja kao odgovornost, a ne imovina*, koje su uredili Eric G. Berman i Pilar Reina.

Slika 1. Primer profila: Učesnik koji sprovodi aktivnosti u vezi sa neplaniranim eksplozijama u skladištima municije*

HANDBOOK

Multinational Small Arms and Ammunition Group (MSAG)

TO DO

- Assess
- Train
- Monitor

BEST PRACTICE

- Assessment
- Training
- Monitoring

HEADQUARTERS

n/a

WEBSITE

www.msag.es

POC

NAME n/a

TITLE n/a

EMAIL msag@msag.es

PHONE n/a

SHORT DESCRIPTION

MSAG, established in 2005, is an apolitical, informal, and multinational platform which strives to develop training modules, support standard setting, share experience, and coordinate assistance concerning PSM. Its 15 members contribute according to national priorities and capacities.

UEMS-RELATED ACTIVITIES

MSAG was created to assess how international instruments promoting stockpile management could be implemented effectively. MSAG contributes to standard-setting efforts, develops training modules for donor nations, implements common projects, and provides a platform to exchange knowledge and expertise. MSAG offers classroom- and field-based training to decision-makers, practitioners, and managers. MSAG nations can provide comprehensive support in the establishment of proper life-cycle management of weapons and munitions. MSAG's half-yearly meetings (the 18th was held in November 2013) improve coordination, facilitate pooling of resources, and help to prevent costly duplication of efforts. (These meetings benefit from expertise from international and regional institutions as well as from civil society organizations.) A typical project cycle for a country receiving assistance from MSAG would include an assessment visit, awareness raising, project planning, training and technical advice, supporting implementation, and reassessment and evaluation of changing needs and progress made.

ADHERENTS TO COMMITMENTS AND RECIPIENTS OF ASSISTANCE

MSAG members (Austria, Belgium, Canada, Denmark, Germany, France, Hungary, Ireland, Norway, Poland, Spain, Sweden, Switzerland, UK, and the United States) review their course modules annually to ensure that they adhere to latest international standards and best practice. Although all MSAG members are also OSCE members, recipients of MSAG assistance need not be members of that organization. Officials from some 30 countries in the OSCE 'region' as well as Africa have participated in MSAG-sponsored courses at regional training centres (e.g. RACVIAC in Croatia, International Peace Support Training Centre in Kenya, and NATO School in Germany, and at MSAG members' training facilities. Countries receiving direct and sustained support to manage their weapons and munitions stores include—but are not limited to—Bosnia and Herzegovina, Ethiopia, Moldova, Tajikistan, and Turkmenistan.

PUBLICATIONS AND MATERIALS OF NOTE

- MSAG. 2013. *Coursebook on Physical Security and Stockpile Management of Arms, Ammunition and Explosives*.

* Ovaj profil, kao i 36 drugih u priručniku, nije zvanična pozicija ili dokument učesnika iz profila.

O „Small Arms Survey“

„Small Arms Survey“ je međunarodni centar u kome se generišu nepristrasna saznanja zasnovana na dokazima i u skladu sa politikom u vezi sa svim aspektima malokalibarskog naoružanja i oružanog nasilja. Predstavlja najvažniji međunarodni izvor stručnih saznanja, informacija i analiza malokalibarskog naoružanja i naoružanog nasilja i resurs za vlade, kreatore politika, istraživače i građanstvo.

Lociran je u Ženevi u Švajcarskoj pri Visokom institutu za međunarodne i razvojne studije.

Na projektu rade međunarodni stručnjaci za studije u vezi sa bezbednošću, političke nauke, pravo, ekonomiju, razvojne studije, sociologiju i kriminologiju koji tesno saraduju sa mrežom istraživača i partnerskih institucija, nevladinih organizacija i vlada u preko 50 država.

Za više informacija posetite:

www.smallarmssurvey.org.

Prvi put štampano na engleskom: u aprilu 2014

Štampano na bosanskom, hrvatskom, crnogorskom i srpskom : u novembru 2016

Zasluge

Autori: Eric G. Berman, Benjamin King i Pilar Reina

Dizajn i izgled: Rick Jones (rick@studioexile.com)

Kontakt detalji

Small Arms Survey
Maison de la Paix
Chemin Eugène-Rigot 2E
1202 Geneva
Switzerland

t +41 22 908 5777

f +41 22 732 2738

e-pošta info@smallarmssurvey.org

w www.smallarmssurvey.org

Ova publikacija podržava program *SaferGuard* Ujedinjenih nacija

